

25.04.2022

Asia/20

§ 297

Helsingin kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välinen yhteistyösopimus

HEL 2022-004071 T 00 01 06

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Titta Hiltusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhteistyösopimus
- 2 Liite 1 Infrastruktuuriomaisuus
- 3 Liite 2 Yhteistyöryhmän ja Johtoryhmän jäsenet
- 4 Investointien päätöksentekoprosessit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä 1 olevan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa tehtävän yhteistyösopimuksen, joka koskee joukkoliikenneinfran ja muiden palveluiden tuottamista kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välillä.

Kaupunginhallitus oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialajohtajan allekirjoittamaan yhteistyösopimuksen sekä päättämään sitä koskevista sopimusmuutoksista.

Esittelijän perustelut

Tausta

Kaupunginvaltuusto päätti 22.9.2021 § 282 Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) toiminnan yhtiöittämisestä lukuun ottamatta

metron infra- ja liikennöintisopimukseen liittyviä toimintoja. HKL:n toiminta, sisältäen mm. joukkoliikenteeseen tarvittava omaisuus ja sopimukset, on yhtiöitettävien toimintojen osalta siirtynyt 1.2.2022 Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle (jäljempänä myös yhtiö) apporttiluovutuksena.

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy on hankintalainsäädännössä tarkoitettu kaupungin sidosyksikkö. Osapuolten toiminta liittyy myös erityisalojen hankintalain 26 §:n mukaiseen viranomaishankintayksiköiden väliseen yhteistyöhön (horisontaalinen yhteistyö), jonka osapuolia ovat yhtiö, kaupunki ja yhtiön mahdolliset muut omistajat, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) ja Länsimetro Oy.

Jatkossa Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy omistaa ja hallinnoi joukkoliikenteeseen tarvittavaa infrastruktuuriomaisuutta ja tuottaa muita joukkoliikennettä tukevia palveluja kuten kaupunkipyöräpalvelua, lauttaliikennettä ja liityntäpysäköintialueiden ylläpitoa. Yhtiön omistukseen siirtynyt infrastruktuuriomaisuus sijaitsee kaupungin omistamalla ja kaupungin yhtiölle myöhemmin erillisin sopimuksin vuokraamalla ja käyttöön luovuttamalla maa-alueilla.

Yhtiöittämisen yhtenä tavoitteena on edistää joukkoliikenneinfran investointien tarkoituksenmukaista toteuttamista ja rahoittamista. Tähän liittyen on tarpeen sopia kaupungin ja yhtiön välisestä yhteistyöstä joukkoliikenneinfran sekä muiden palveluiden tuottamisessa sekä periaatteista ja toimintatavoista, joilla tätä yhteistyötä kehitetään. Lisäksi on tarpeen sopia yhtiön infrastruktuuriomaisuuteen ja tarjoamiin palveluihin liittyvästä palvelutasosta, kustannustehokkuudesta sekä investointien toteuttamisesta ja käyttötalouden ohjaukseen liittyvästä yhteistyöstä.

Kaupunki tulee tekemään erillisen hankintasopimuksen yhtiön kanssa siitä, että yhtiö luovuttaa kaupungille käyttöoikeuden joukkoliikenteeseen tarvittavaan infrastruktuuriomaisuuteen, jotta kaupunki voi edelleen osoittaa joukkoliikenneinfraomaisuuden tarvittavilta osin HSL:n käyttöön kaupungin ja HSL:n välisen joukkoliikenteen kustannusten korvaamisesta 7.12.2011 tehdyn sopimuksen edellyttämällä tavalla. Kaupunki tulee maksamaan yhtiölle korvausta tästä käyttöoikeudesta sekä joukkoliikenteen infrastruktuuriomaisuutta koskevista investoinneista, ylläpidosta ja hallinnoinnista, muiden yhtiön tuottamien palvelujen tuottamisesta ja infraa sekä muita palveluita koskevan hyvän palvelutason ylläpitämisestä.

Päätöksen hankintasopimuksesta tulee tekemään kaupunkiympäristö-
lautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto hankintavaltuuk-
siensa puitteissa. Yhtiöittämisen ja hankintasopimuksen vaikutukset

kaupunkiympäristön toimialan talousarviorakenteeseen käsitellään ja päätetään erikseen.

Yhteistyösopimus

Joukkoliikenneinfran ja muiden palveluiden tuottamisesta kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välillä tehtävän yhteistyösopimuksen keskeisenä tarkoituksena on luoda rakenteet sekä sopia tavoitteet, joiden puitteissa yhteistyötä joukkoliikenteen infrastruktuurin kehittämisessä ja ylläpitämisessä jatkossa hoidetaan. Yhteistyösopimuksella sovitaan lisäksi yleisellä tasolla palvelutasosta, jota yhtiön tulee toteuttaa infraomaisuuden sekä muiden palveluiden tuottamisessa. Yhteistyösopimuksella määritellään toimintaperiaatteet, joita noudatetaan myöhemmin tehtävän hankintasopimuksen soveltamisessa.

Yhteistyöryhmä ja johtoryhmä

Yhteistyösopimuksen ja hankintasopimuksen seuranta ja valvontaa sekä niissä erikseen määriteltyjä tehtäviä varten perustetaan tällä yhteistyösopimuksella yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmän tehtäviin kuuluu sopimukseen liittyvän yhteistyön ja yhteistoiminnan kehittäminen, sopimuksen, investointiohjelmien sekä hankintasopimukseen perustuvien korvausten valmistelu ja valvonta. Niissä asioissa, joissa päätösvalta kuuluu kaupungille tai yhtiölle, yhteistyöryhmä toimii asioiden valmisteluryhmänä. Yhteistyöryhmä toimii myös kaupungin talousarvion ja -suunnitelman valmisteluryhmänä noudattaen kaupungin talouden suunnittelusta ja seurannasta annettuja ohjeita ja aikatauluja.

Sopimuksella perustetaan lisäksi johtoryhmä, jonka tehtävänä on ratkaista mahdolliset erimielisyydet, joita yhteistyöryhmä ei saa ratkaistua.

Yhteistyöryhmään kuuluu enintään kuusi jäsentä kaupungilta ja enintään kolme jäsentä yhtiöstä. Johtoryhmään kuuluu kaksi jäsentä sekä kaupungilta että yhtiöstä. Yhteistyöryhmään ja johtoryhmään nimetään kaupungin edustajiksi jäseniä sekä kaupunginkansliasta että kaupunkiympäristön toimialalta. Ryhmien jäsenet sopimuksen alkuvaiheessa on listattu yhteistyösopimuksen liitteessä 2. Kaupunki ja yhtiö voivat myöhemmin tarpeen mukaan nimittää korvaavia jäseniä.

Yhteistyön tavoitteet

Kaupunki ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy tulevat yhdessä kehittämään joukkoliikenteeseen tarvittavaa infrastruktuuriomaisuutta ja palveluita siten, että se tukee kaupungin elinvoimaisuuden ja kaupunkirakenteen kehittämistä kaupunkistrategian mukaisesti. Kehittämisessä tulee pyrkiä koko kaupunkikonsernin kokonaisedun kannalta optimaali-

siin ratkaisuihin sekä kustannustehokkuuteen huomioiden elinkaaritaidellisuus sekä kaupungin määrittelemät taloudelliset reunaehdot.

Yhteistyöllä pyritään turvaamaan myös se, että kaupunkilaisten käytävissä on kaupungin tavoitteiden mukaiset joukkoliikenteen palvelut, sekä varmistamaan Helsingissä ja muualla pääkaupunkiseudulla julkisen liikenteen palvelutaso siten, että se osaltaan edistää kestävien liikemismuotojen kulkutapaosuuden kasvattamista ja joukkoliikenteen matkustajatytyväisyyden korkeaa tasoa. Sopimuksessa määritellyt yhteistyön tavoitteet ovat linjassa yhtiöittämisen tavoitteiden ja yhtiön omistajastrategian kanssa.

Investoinnit ja käyttötalouden ohjaus

Yhteistyösopimuksessa sovitaan siitä, että yhtiön tulee pyrkiä toteuttamissaan ja kaupungin korvattavaksi tulevissa investoinneissa kustannustehokkuuteen. Yhtiön tehtävänä on laatia vuosittain uudis- ja korjausinvestointeja koskevat investointiohjelmat noudattaen kaupungin talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatimisohteita. Yhtiön laatimat investointiohjelmat käsitellään ensin yhteistyöryhmässä, joka laatii niistä esitykset kaupungille. Yhtiö toimittaa lisäksi kaupungille tiedot myös omista investoinneistaan osana kaupungin talousarvion valmistelua.

Investointeja koskeva päätöksenteko tapahtuu osana kaupungin talousarvioprosessia tai erillisinä päätöksinä toimivaltarajojen mukaisesti. Uudis- ja korjausinvestointien päätöksentekoprosessiin liittyvät vaiheet kaupungilla, yhtiössä sekä sopimuksen mukaisessa yhteistyöryhmässä on kuvattu päätöksen liitteessä 4.

Sopimuksen voimaantulo ja muuttaminen

Kun yhteistyösopimus on allekirjoitettu, se tulee voimaan takautuvasti 1.2.2022 lähtien ja on voimassa toistaiseksi. Yhteistyösopimuksen voimaolo on sidottu määräaikaisena tehtävän hankintasopimuksen voimaoloon. Mikäli määräaikainen hankintasopimus päättyy eikä uutta hankintasopimusta tehdä, päättyy myös yhteistyösopimus.

Yhteistyösopimuksen sopimuskausi alkaa 2–3 vuotta kestäväällä käynnistysvaiheella, jonka aikana on tarkoitus seurata sopimuksen toimintaperiaatteiden toimivuutta sekä arvioida mahdollisten sopimusmuutosten tarvetta. Tehtävät sopimusmuutokset voivat koskea esimerkiksi palvelutason tarkentamista, raportointikäytäntöjä sekä hankintasopimuksen mukaisiin korvauksiin liittyvää tavoitekustannusmallia.

Yhteistyösopimus liittyy kaupunkiympäristön toimialan toimintaan, ja sopimuksen seuranta sekä valvonta tulee kuuluuamaan toimialan liiken-

25.04.2022

ne- ja katusuunnittelupalvelun tehtäviin. On todennäköistä, että sopimuksen käynnistysvaiheen aikana tai sen jälkeen tulee tarve tehdä sopimukseen täydennyksiä ja muutoksia, joten on tarkoituksenmukaista, että kaupunkiympäristön toimialan toimialajohtaja oikeutetaan sopimuksen allekirjoittamisen lisäksi myös päättämään myöhemmistä sopimusmuutoksista. Yhteistyösopimuksen muutosesitykset käsitellään ensin yhteistyöryhmässä, ja yhteistyöryhmä päättää sopimusmuutosten hyväksymisestä ja viemisestä kaupungin ja yhtiön päätöksentekoon.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle. Yhteistyösopimuksen sisällöstä päättämistä koskevaa toimivaltaa ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhteistyösopimus
- 2 Liite 1 Infrastruktuuriomaisuus
- 3 Liite 2 Yhteistyöryhmän ja Johtoryhmän jäsenet
- 4 Investointien päätöksentekoprosessit

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta